Ч. 285 (10.668). Львів, вівторок 22. грудня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол.

Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4'50 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7'50 зл., Німеччині 7'50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7'50 зл., Австрії 7'50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ

На Далекому Сході.

Китайські події.

Те, що діється тепер у Китаю може мати дуже далекосяглі наслідки не тільки для Далекого Сходу, але й для дальшого укладу міжнародніх відносин. Між китайськими генералами йде далі завзята боротьба. Найновійші відомости кажуть, що генерал Фін-Ю-Сян цілковито розбив ген. Чан-Тсо-Ліна, який займав Мукден і стояв під впливом Японії. У звязку з тим розбиттям у Мукдені мають проголосити радянську манджурську республику з генер. Куа-Сун-Ліном на чолі, що донедавна служив ще Чан-Тсо-Лінові. Рівночасно з тими вістками прийшли инші, які кажуть про обсаду полудневої Манджурії Японцями.

Коли зважити, що за плечима ген. Фін-Ю-Сяна стоїть Карахан і більшовики, а за плечима Чан-Тсо-Ліно Японія, то виходило би, що збройний конфлікт між Японією та СРСР неминучий. Та дуже помилився би той, хто робив би такі висновки.

Найновійші комунікати з Токіо інформують, що більшовицький посол у Токіо заявив японському урядові, що вмішування більшовиків у китайські події позбавлене всякого наміру нарушувати японські інтереси у Манджурії. Коли до того пригадаємо собі японсько-радянський договір з 20. січня 1925 р., в якому обидві держави поділилися впливами, то стане нам ясно, щодо японсько-радянського конфлікту там не дійде. На основі названого договору дістали Японці вільну руку в полудневій Манджурії. Вони це негайно використали, бо поселили в ній 1,100.000 своїх кольоністів. Обсадивши отже полудневу Манджурію своїми військами, Японці тим самим не хочуть допустити, щоби на її терені відбувалися бої.

Приглянувшися близше заключеному останніми днями договорові ген. Фін-Ю-Сяна з більшовиками, на основі якого більшовики дістали великі концесії та вільну руку в Монголії, а до того зобовязання Фін-Ю-Сяна проголосити радянську республику в північно-західньому Китаю, можемо догадуватися, що СРСР, за ціну тих успіхів погодиться навіть на окупацію полудневої Манджурії Японією.

Таким чином можна дійти до висновку, що на Далекому Сході саме тепер серед страшної та кровопролитної, китайської, горожанської війни затіснється радянсько-японсько-китайський союз проти інтересів Зединених Держав і Англії та Франції. Весь Китай находиться тепер у руках двох сил а то: прихильної більшовикам армії національно-революційної партії „Гоміндан" та в руках кількох слабших силами і моральним впливом, але зате сильних американсько-англійською матеріяльною підтримкою генералів. Якщо правда те, що підтримуваний Японією ген. Чан-Тсо-Лін уже вийшов із політичної та військової гри, а Японія обсадила полудневу Манджурію, то ціль свою вона вповні осягнула.

Тепер остає для Японії черга на розправу з Америкою за впливи та перевагу на Тихому океані. Більшовицькі успіхи в Китаю заставлять Англію та Америку виступити проти них у Китаю не анонімово, але отверто. І тоді піде більшовиками на руку і Японія. Отже обсада полудневої Манджурії має для Японців далекосягле стратегічне значіння. Вигідна ця обсада і для більшовиків з тої самої причини. Японці ненавидять Англійців та Американців за їхні величанські посідання в Китаю щонайменше так само як більшовики. Там над Тихим океаном відбуваються криваві події, які слід вважати тільки підготовкою до генеральної розправи між двома суперечними з огляду на свої інтереси більшими державами.

Новий французький міністр фінансів.

Зі складача міністром.

По Кайо, Пенлеве, Люшері, по всіх надто „радикальних" у санаційних плянах французького скарбу, радикальних або направо або наліво, прийшов Павло Думер, який єднає у своїй особі ріжні екстреми. Його життєпис є вже повний, коли річ іде про ступні політичної карієри. Думер є зразком людини, що вміє із ступня на ступінь цю карієру здобувати.

Він робітничий син. Завдяки опіці якогось мецената пішов до друкарства. Як друкарський хлопець перейшов до великого магазину, де чудовим почерком і хистом до малювання приготовляв рекламні листки та вивіски. Одночасно приготовлявся до матури. Здавши її, став „настоятелем" у приватній школі. У 24-ім році життя зустрівся з людьми, які мали всі завдатки на „великих": Клемансо, Жоресом, Бріяном. Стає журналістом у соціялістичній „Ліхтарні", де працювали всі згадані діячі. Звідти перейшов до бюра президента посольської палати, а в 1888 р. до самої палати як посол.

Як соціяліст визначився енергійною кампанією в користь французьких професійних організацій. Одночасно разом з иншими товаришами переходить еволюцію поглядів, „правіє". Головно, коли стає міністром фінансів у першім радикальнім кабінеті складенім Львом Буржуа. Пізнійше міністерство призначає його нежданно генералгубернатором Індокитаю. Не порозумівшись зі своїми партійними товаришами приймає це становище і тим самим поневолі лишається поза межами своєї партії.

З Індокитаю вертається вже сильно „поміркований" у своїх поглядах. Кожний уряд може рахувати на його співучасть. Думер переходить ріжні хвилювання між опозиційними партіями і керманичами державних фінансів. У 1926 р. стає заступником голови посольської палати. Перейшовши до сенату займається виключно фінансовими справами. Його вважають фаховцем. Підчас війни Думер був уже раз фінансовим міністром. За уряду Ерріо був він головою фінансової комісії в сенаті.

Ніде правди діти: карієра успіху та праці. Діло тільки в тому, чи професіональна підготовка та освіта вистарчають, щоби розплутати гордійський узол кепських державних фінансів. Прирівнюючи становище Франції до Польщі, приходить мимохіть злобна думка, що у Франції зі складача виходиться на міністра фінансів, а в Польщі міністри фінансів виходять на складачів, друкуючи постійно нові банкноти.

З польського сойму.

Засідання з 14. грудня.

Оба внесення на відкинення буджетового преліміпара на перше чвертьрічча 1925 р., поставлені Вижиковським („Визволеніє") і Скрипою (комуніст. фракція), відкинено. За внесенням голосували: Український Клюб, Білоруський Клюб, комун. фракція, радик. сел. група (Бриля), незал. сел. фракція (Воєвудського) і Визволеніє. Після того приступлено до дискусії над законопроєктом про т. зв. учительську прагматику. Пос. Новицький (Визв.), Левін (з жид. клюбу) і Утта (з нім. клюбу) виступали з критикою цього проєкту.

Пос. С. Хруцький заявив, що законопроєкт не може вдоволити бажань і потреб учительства. Мін. Стан. Грабський іще міцно сидить на своєму стільці, а він є виновником того, що компромісовий проєкт, принятий у другому читанні на комісії, змінено так, що всю цілорічну працю комісії зведено в нівець. Ст. 59 законопроєкту дозволяє п. міністрові звільнити кожного учителя без подавання причини. Це святочний дарунок п. Ст. Грабського для учительства. Все те випливає з політичного шовінізму і робиться на те, щоб можна було ще безглуздійше, ще більш жорстоко перекидати учителів-Українців на етнографічні польські землі. Бесідник ставить резолюцію, в якій вимагає внесення розпорядку про такі переношування українського учительства. Разом пос. Хруцький ставить 98 поправок. Війна — кінчив промовець — озброєного польською державою Поляка з безборонним Українцем продовжується, тепер же перенесено її з поля боротьби в практику польського законодавства. Цього факту не ослаблює письмо п. Смаль-Стоцького. Це письмо, зміст і форма якого не тільки не роблять чести авторові, а ганьблять його, доказує лиш, що до цеї пори Польща не виповнила вічорогіського зі своїх зобовязань у справі українського університету у Львові.

Потім промовляв іще пос. Прагер (ППС.) на тему зменшення видатків на адміністрацію, заступаючи нагле внесення партій коаліційних партій, що домагалися внесення до 1. лютого 1926 р. законопроєкту про реорганізацію адміністрації. Сойм прийняв наглість цього внесення без дискусії.

Засідання з 17. грудня.

Найблизше засідання сойму відбулося в четвер, 17. ц. м. Сойм розглядав дальше буджетову провізорію і закон про засоби заповнення буджетової рівноваги.

Референт пос. Римар (ЗЛН.) наводить цифри провізорії, що на I. чвертрічя дають суму 406,727.236 зол. В найблизчому чвертрічу видатки мусять бути зменшені так, щоби в цілому буджеті можна було ощадити 50 міл. зол.

В дискусії промовляли: пос. Сакойка (Визв.), пос. Мітяя (Білор. Клюб) і пос. Любарський (Український Клюб). Всі вони висказалися проти провізорії, заповідаючи урядові гостру боротьбу. Потім говорив іще пос. Прагер (ППС.), Соха (сел. союз), Стронський, Плюта, Четвертинский і ин.

Буджетову провізорію ухвалено в II. читанню. Очевидно — всі поправки відкинено. Опісля принято в I. і III. читанню закон про випуск нової серії долярової позички.

Закон про збори.

Соймова конституційна комісія радила на днях над проєктом закону про збори. Для I. ст. ухвалено такий текст:

Польські громадяне мають право поодиноко чи спільно скликувати публичні й непубличні збори, яких мета не заборонена правом, в кожному часі й у кожному місці, яким скликуючий право розпоряджає, з задержанням приписів нинішнього закону. Чужинці мають право скликувати збори непублични.

Ст. II. має такий текст:

Скликуючий публичні збори до льокалю замкненого або під голим небом обовязаний повідомити про це на письмі або устно свою адміністраційну владу першої інстанції або найблизший постій поліції найпізнійше до 24 годин перед годиною скликання зборів. Влада видасть на бажання безплатно письменну посвідку про одержання повідомлення. Нема обовязку повідомляти про публичні збори організацій і професійних союзів, скликувані в цілях заробіткових і професійних. Збори, що про час і місце їх скликання подано до публичного відома, не потребують попереднього повідомлення влади. Спосіб подавання до публичного відома, що його вимагає ця стаття, подасть міністр внутр. справ.

Референт пос. Конопчиньский (ЗЛН.) заявив, що не годиться на збори під голим небом без дозволу влади. Остаточно згодився на це, але тільки на чисто польській території. Проти цього виступила кореферент пос. Чапіньский (ППС.), як також пос. Хруцький і Багіньский. Тому, що несподівано для референта внесення Багіньского принято і то великою більшістю, Конопчиньский загнівався і сказав, що „закон стратив сенс адміністраційний". Після того засідання комісії відложено.

Red. czas. „Diło" Pr. 974/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Diło" Nr. 284 (10.664) z dnia 16. grudnia 1925 r. pod tytułem: 1) „Łakejstwo" od słów: A swij poczatok... do końca tego artykułu. 2) W artykule pod tytułem: „Polska awtokefalja" między słowami: Na wasti prawosławnoi cerkwy... a słowami: Na wasti: prawosławnoi zawsze znamiona ad 1) wszakyj wypadok zawiera znamiona ad 1) zbrodni z § 65 a) uk. (występku z § 304 ust. ...), ad 2) występku z § 303 uk., uznał ... dokonaną w dniu 15 grudnia 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1852 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. skazanie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. o. Lwów, dnia 16 grudnia 1925 r.

Mencl.

Кінець драми.

Львів, 19. грудня 1925.

Великою драмою для недавно обвинуваченого Ст. Штайгера і для всього жидівського громадянства була справа тогож Штайгера. Велика драма людини, яка — як свідчить рішення суду — попала припадково в круговорот незвичайно емоціональних, трагічно сильних подій, — і драма народу, що добровільно застряг був в лябірінті тієї дуже складної й неровгаданої історії.

Припадок — як твердив обв. Штайгер і як це засвідчило рішення присяжних судів — завів його в сирі мури вязниці, припадок зробив його був обєктом доразової або — як твердять польські інтелектуалісти — „скороченої" процедури (бож доразові суди не є зявищем нормального вимиру справедливости, тільки анормальним проявом!), припадок вирвав його з обіймів смерти (бож тільки сумнів одного судді рішив про віддання підсудного горожанському судові) і хто зна, чи не припадок вернув його вільному громадському й індивідуальному життю.

Без огляду на підношену на проязі пятнацяти місяців правдоподібність вини обвинуваченого і без огляду на декляровану й доказувану його невинність — була це вельми глибока драма людини, яка тільки припадково не перемінилася в трагедію, яка тільки завдяки специфічному збігові обставин найшла свою додатню, оптимістичну розвязку. Розглядаючи справу з чисто людського становища, маючи перед собою людину, запроторену в тюрму, обмотовувану густою сіткою замітів, закидів, недовіря, людину, якій — як свідчить його останнє слово на суді — лишалася як ultima ratio тільки віра в поміч Найвищого Єства („вірю, що Господь мене не опустить"), слід зазначити, що співчуття всіх людей, всіх справжніх людей було на боці обвинуваченого.

Часами могло здаватися, що та симпатія з нашого боку до обвинуваченого хитається. Очевидно, так могло здаватися тільки тим, які засліплені пристрастю, добачували небезпеку для обвинуваченого навіть там, де її не було. Ми, що перейшли й переходимо через Дантейське пекло мук, хіба найкраще можемо зрозуміти людину, що витягає руки до світла і сонця. Колиж одначе в деяких колах нашого громадянства справді переходово хиталася та симпатія, якою повинніся обдаровувати кожного політичного вязня, то вина тут не на нашому боці. Винні тому ті жидівські кола, які приняли були на себе ролю прокураторів у відношенні до нашого громадянства, які перейшли межі дозволеної вухвалости і які в своїй ревности намагалися стати „mehr päpstlich, als der Papst selbst".

Подія з 5. вересня 1924 втягнула в свій глибоко драматичний круговорот не лише Штайгера, але й жидівські офіціяльно-політичні чинники, а за ними і все жидівське громадянство. І якраз втягнення тих політичних чинників злочасно заваготіло на цілій справі. Вони не лише взяли справу Штайгера за свою, але й наверствували її всіми признаками сензаційної криміналістики, відбираючи тій драмі, навіть трагедії всі признаки благородности. Не вина це обвинуваченого, тільки тих кол, які самочинно взяли на себе його оборону і повели болотяними заулками. Якнебудь оцінювати ту участь жидівських громадянських чинників, то не дасться заперечити, що понура микитиняда є чорною плямою справи Штайгера. Моральна вартість Микитина не ставить над собою знаку запиту, але фактом є, що пониження тієї вартости наступило з вини тих людей, які разом з ним сиділи на лаві обвинувачених. А вислід? Всі вони сьогодня на волі, а він, молодий, недосвідний, розторощений деморалізаційним колесом страшної повоєнної дійсности, сидить за тюремними кратами з перспективою погребати там шість літ життя, а може й ціле життя. Далекі від оборони легко-наживних прийомів героя з патольогічної ґалерії Достоєвського, навпаки — осуджуючи їх з усею рішучістю і послідовністю, ми не можемо не осудити і його добровільних спільників.

Політичні жидівські чинники і кермована ними оборона зробили все можливе, щоби біля припадково-драматичної постаті Штайгера завести дикий танець. Вони поставили його в углі справи, окружили всякими страхітливими декораціями, згущуючи понурість події і в ряди годи доводячи трагедію людини до карикатури. Діяпазон способів і засобів був дуже широкий. З прикметною собі енергією і расовою засвятістю та необчислимістю зроблено з тієї справи найважнішу проблему европейського континенту — очевидно, поруч Льокарна, а одночасно підбивано її вагу, штучно розширюючи її просто до апокаліптичних розмірів. Тут невідомі були ніякі межі, зникла всяка пропорція. Вся жидівська й жидофільська преса цілого світа не знала иншої справи, крім справи Штайгера.

Деякто з цього можнаб зрозуміти, бож Штайгера уважано невинним і до боротьби в обороні його невинности запряжено все жидівство. Алеж румунські опришки десятками вбивали Жидів, а свойому сапиамі розчерепльовали голови матерям і дітям, а прецінь процес зарського Марареску творив тільки незначний епізод в жидівській пресі. Що більше! Львівська „Хвиля" в своїй ворожнечі до Українців і — очевидно — з метою компромітації українського народу реферувала його під дивоглядним написом „Відгомін погромів на Україні".

Завдяки жидівським політичним чинникам справа Штайгера пучнявіла з дня на день, а разом з тим викликувано досить різкі настрої, не все згідні з інтересом обвинуваченого й інтресами жидівської нації. Крім того в цілій тій справі й її акцесоріях проявилася характерна риса жидівства: довезні поклони перед сильнійшими й агресивність супроти тих, яких уважається слабшими. Так нпр. численні екскурзії оборони в найріжнороднійших напрямах ніколи не звертались на шлях провокаційної концепції, тільки української, все одно комуністичної, чи націоналістичної. Вказує це, що Жиди відважуються йти на „безпечні" терени, а бережуться „небезпечних". І це — як вже сказано — є прикметною рисою жидівського характеру.

Тісний звязок, а радше нерозлучне обєднання аполітичного Штайгера з сіоністичною політикою пхнуло жидівських проводирів на шлях угоди з польським урядом. Лякаючись, щоби на них не заваготіло підозріння в замаху на президента

„Просвіта" в 1925 році.

(Перед Загальним Збором Товариства.)

(Продовження.)

Статистичні дати зі стану читальняних бібліотек показують, що число бібліотек зросло о 249, а число книжок у них удвоє, бо з 57.932 до 114.356. Мусимо одначе приймити, що числа ці не повні. Багато читалень, а навіть філій не прислало досі звідомлень. Тим самим можна сказати, що в краю найдеться ще більше бібліотек і книжок. Так само і зріст бібліотек та книжок є відносний, бо минулорічні числа були також дуже неповні. Всеж таки приріст буде поважний, який каже надіятися, що цей стан буде щораз кращий. Хочби тому, що опіка над бібліотечною справою мусить зрости, коли члени полюблять книжку.

Инше зовсім питання змісту бібліотек. Під цим оглядом ми взагалі маємо дуже неясний образ. Краєвий Зїзд голов філій в вересня 1924 наказав, що люстратори мають звертати найбільшу увагу на бібліотеки. Але чи воно так є в дійсности, не можемо напевно сказати. З другого боку треба піднести, що по наших читальнях находяться такі бібліотеки і такі бібліотекарі в посвяченням, що просто подиву гідна їх робота. Про це мали нагоду переконатися і делегати Головного Виділу на місцях. В останньому році бачив делегат такі бібліотеки читалень: в Кутах, Дорожеві, (Самбір), Радехові, Кнігинині — Гірці, Надвірній і мусить заявити, що всі названі бібліотеки виконують дуже гарно своє завдання. А просто зворушуюче було бачити при роботі в Кнігинині — Гірці п. Кобзея, автодидакта і рівночасно великого бібліотекаря.

Бібліотечну справу мусить Товариство видвигнути як одну з найважніших. І тому в пляні праці на найблизший рік, розісланому усім філіям, доручено як безумовний наказ перевести найдокладнійшу перевірку читальняних бібліотек, щоби виробити собі погляд, що наші члени читають, викинути увесь непотрібний, а навіть шкідливий баласт, а на те місце впровадити книжку, котра гідна того, щоби стати в читальняній бібліотеці.

Тут мусимо звернути увагу на одну велику недостачу в звідомленнях Товариства. Бібліотечна справа вимагає, щоби подавати не тільки числа книжок у бібліотеках. Статистика читачів і того, що вони читають, які книжки осягнули найбільшу скількість читачів — це повинно становити зміст статистичних чисел. Узагалі, нам треба йти по шляху, випрацюваному В. Гофманом, про якого була вище бесіда. Тоді щойно буде бібліотека виконувати своє високе виховне завдання.

Дуже важну новість впровадив Головний Виділ, а саме **мандрівні бібліотеки**. Тут не оглядався уже на недостачу засобів і вложив чотири тисячі золотих, ставлячи за цю суму 30 комплєтів. Служба мандрівної бібліотеки змальована датами в 8. ч. „Народньої Просвіти" за біжучий рік. Одно можна напевно сказати, що мандрівні бібліотеки стрінулися з загальним признанням. Деякі філії (Тернопіль, Золочів і другі) пішли слідом Головного Товариства і завели у себе власні мандрівні бібліотеки. — Одначе Т-во не може на цьому поперестати. Воно мусить розбудувати систему, кількість і величину мандрівних бібліотек, як цього вимагає освітня справа.

Не можна поминути ще одного моменту. Т-во „Просвіта" йшло як найдальше на руку всім читальням, а навіть другим культурно-освітним установам у допомозі задля постановлення бібліотеки. Дуже вбогим місцевостям висилало даром книжки, менше засібним читальням давало 40% опусту на власних виданнях, а філіям і взагалі „Просвітам" давало книжки на більші суми за ратальною сплатою.

Задля цеї останньої цілі треба було нашому Товариству зорганізувати у себе відповідний книжковий відділ, котрий стояв би на послугах великого діла. Зроблено це з великим накладом матеріяльних засобів, знову виходячи із становища, що ніяка жертва під цим оглядом не є за велика. Користей, розуміється в ідейно-моральному розумінні, ми не в силі, сьогодня оцінити. Наслідок такий, що ціла низка філій отворила в себе відділ кольпортажі книжок. Користаючи із полекш, які дає Гол. Т-во, вони можуть з самих прибутків з кольпортажі оплачувати певну частину коштів удержання власної канцелярії. В книжковому руху в нас тісні звязки з повітовими „Просвітами" на Волині і з „Просвітою" в Берестї, з „Рідною Хатою" в Холмі. Деякі з філій „Просвіт" або „Рідної Хати" не знають, як дякувати Товариству за його поміч у устроєнні бібліотеки. А чи згадувати про ту велику працю у складанні зразкових бібліотек на рати тощо. Нехай це будуть і маленькі камінчики, але кружки ними закреслені на освітному полі мусять згодом полишити тривкі сліди, з котрих будуть тільки добрі наслідки.

Ще одна справа. Розуміється можна тільки жаліти, що Т-во в біжучому році так мало видало книжочок. Одначе ніхто — здається — не зверне увагу на ту безприкладну величину малої роботи, яку виконує Т-во при поширенні книжки, даючи тим самим змогу розвиватися приватній видавничій ініціятиві і організованим професійним українським книгарням у Львові і на українських землях під Польщею. Треба зважити, що нема найменшої картки, найменшого письма чи від читальні, чи від члена, а навіть від дитини школяра, на яку не йшла би відповідь з Т-ва на сам запит про книжку, ціну тощо. На таку службу не позволить собі ніхто. Наше Т-во одначе мусить це робити, мусить висилати катальоги, проспекти тощо, без огляду на те, чи прийде замовлення, чи ні.

Не слід забувати й того, що Т-во „Просвіта" перше дало в нас ініціятиву до **Свята книжки**. Це вже другий рік введений прегарний звичай. Ще далеко до того, щоби це свято мало всенародній характер. Але Т-во буде всіх засобів уживати на це, щоби тим святом починати новий сезон в освітній праці, себто з осеню кождого року. Хоч відгомін, як сказано — не загальний, є вже тепер заяви з боку наших книгарень, що в жовтні місяці рух у них помітно збільшився, дякуючи тільки тому, що Т-во веліло всім філіям і Читальням святкувати Свято книжки.

Вкінці ще числа відносно книжкового руху в Т-ві „Просвіта" за час від 1. січня до 30. листопада 1925 р. Власних видань продано 23.847 прим., передплатникам вислано 19.033 прим., даровано 1.412 прим. — разом 42.292 прим. (В р. 1924 було 43.279 прим. Малу ріжницю можна пояснити собі тим, що бракує ще місяця грудня, в якому звичайно рух дещо збільшений, і тим, що Т-во цього року менше видало). Чужих видань перейшло через книжковий відділ 25.271 прим.; в р. 1924 — всього 10.430 прим. Додаючи всі числа разом побачимо, що за 11 місяців цього року перейшло через Товариство 69.703 прим., коли за цілий минулий рік тільки 53.709 прим., себто кількість зросла о 50 процент. Треба памятати, що в на-

польської республики, вони віддалися в опіку Ст. Грабского, стали жертвою своєї непередуманої поведінки, свого поривчастого кроку. Ідентифікуючи все жидівство зі Штайгером, а одночасно сепаруючись від думки про ворожий виступ супроти голови польської держави, вони мусіли піти на манівці майже безкорисного угодовства. Припадок зі Штайгером і перший крок під стягом расової солідарности зродив думку, а опісля конечність угоди.

Ось як припадки рішають нераз про далекосяглі справи, як вони вагітнять над людьми і подіями.

Драма скінчилася, головний і припадковий герой вийшов побідно, супроводжений симпатіями ближчих і дальших глядачів, тих що сильніше переймалися її драматичними переживаннями, і тих, які зуміли зберегти більшу холоднокровність і обєктивність.

Та наслідки того припадку і всіх инших, злучених з ним, без сумніву не вичерпуються з нинішнім днем. Дальший їх хід залежний від напрямку жидівської політики і тактики жидівських політиків.

М. Ч.

В чні переміни.

Нова презид я Українського Клюбу.

Сойм 18. ц. м. перервав працю з огляду на святочні ферії. Перед виїздом на ферії Український Клюб знову перевів перевибори своєї президії. З невідомих нам досі причин уступили з проводу Клюбу пп. Хруцький, Черкавський і Козубський. Головою Клюбу вибрано пос. Сергія Козицького, а заступниками голови пос. Чучмая й пос. Назарука, всіх трьох членів „Селянського Союзу“. Два останні поки що не приняли вибору. Є це вже пята з черги зміна президії (Ант. Васильчук, С. Підгірський, М. Черкавський і С. Хруцький і С. Козицький), що не вказує на здорові відносини в Клюбі.

Протиштайґерівські демонстрації.

В суботу 19. XII. вечером зібралася на Академічній площі товпа польських демонстрантів. Під памятником Фредра виголосили протижидівські промови, та взивали до протесту проти присуду в процесі Штайгера. Демонстранти йшли улицями Академічною, Марійською пл., Легіонів, Коперника, Сикстуською, Рейтана і назад. Співали роту. Пастернаківну носили на руках, чути було оклики в честь поліції, співали італійський гимн про Мусоліні і фашизм. По дорозі били прохожих Жидів. Під вікнами мешкання д-ра Ґрека, вигукували з ворожими погрозами. Кричали „Бити Жидів“ і била. В кав'ярні „Варшава“, де сходиться жидів. інтелгенція, вибили шиби. В багато місцях мало не прийшло до кровавої сутички. На вул. Рейтана інтервеніювала поліція. Напали на салю кінотеатру „Апольо“ підчас представлення. Співавторка кіна є присяжний суддя з процесу Штайгера, Збровський. Чимно виступили проти публики, заподіяли матеріяльні шкоди. Демонстрували перед домом при вул. Коциновського, де мешкає Штайгер, під адм. і друкарнею „Хвилі“. Міністр внутр. справ у звязи з демонстраціями поручило львівському воєводі збільшити засоби безпеки, щоби не допустити до нових ексцесів.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Польський сойм.

Дня 18. грудня відбувся конвент сеньорів під проводом марш. Ратая. Ухвалили, що перше засідання після свят буде 28. грудня. М. и. посвячене буде полагоді поправок сенату до закона про зем. реформу. Сойм радитиме три дни над поправками сенату про земельну реформу. Коли б до 3 днів не полагодили справи з причини обструкції „Визволення“, то сойм радитиме дальше після Нового Року.

Чічерін іде до Рапальо.

Римські часописи повідомляють, що Чічерін після берлінських розмов із Штреземаном прибуде до Рапальо, щоби обговорити з Чемберленом ріжні справи, м. и. вступлення С. Р. С. Р. до Союза Народів. У льондонських колах сумніваються щодо сеї вістки й зазначують, що побут Чемберлена в Рапальо має приватний характер.

Туреччина відкине рішення С. Народів.

„Шікаго Трібюн“ повідомляє з Ангори, що турецький уряд предложить Нар. Зборам резолюцію, яка відкидає рішення Ради Союза Народів у справі Мосулу.

„Українська концепція“.

Після покінчення процесу Штайгера мабуть на чергу приходить „українська концепція“ ком. Савіцкого. В ночі з питниці на суботу (з 18. на 19. ц. м.) політична поліція перевела труси у Львові. Як нас інформують, відбулися ревізії у б. редактора „Нового Часу“ Михайла Матчака, у відп. ред. „Громадського Голосу“ Осипа Навроцького, в адмін. „Нового Часу“ Івана Тиктора, якого й арештовано; допитуються теж за гол. редактором „Нового Часу“ Дмитром Паліївим, який часово перебуває поза Львовом. Одним словом політична поліція знову при роботі. Можна сподіватися, що на тому не скінчиться діяльність поліції.

Відгуки дня.

Мельпомена і ми.

Знову в столицю загостив Український Театр. Така вже доля повоєнного Львова, що відколи він перенісся до Малопольски і перейшов на инший харч, — все тільки *гостить* у себе українські театри.

Цим разом прийняв він у свої обійми внука „Театру Української Бесіди“ — „Львівський Український Театр“.

Львівське громадянство, знане зі своєї театроманії, вислало на першу виставу досить численну делегацію. Вона засіла перших два і пів ряда останніх місць, що разом з даровими білетами творило три четверті одної четвертої салі.

Зараз перша вистава розчарувала і глядачів, і публику, яка не прийшла. Занавіс піднесався точно вже до восмої, а на павзах ніхто не рубав дров на сцені. Зовсім всупереч традиції і вимогам галицької театрольоґії. Саля була опалена, на першому будівничому сліді Тов. Лисенка, який над льожами два отвертий бальков з цементовою підлогою, щоби публика занадто не розпарювалася.

Гра артистів теж не вдоволила нікого. Артисти знали ролі, були зіграні і зіспівані, а їх костюми без закиду.

Це здається було й причиною, що одна з рецензій вислала на першу виставу свою експедиторку, бо прочувала, що не буде що критикувати.

Всеж таки дехто дошукався хиб. Я чув закиди, що непрaвно тримали червоні руки артистів, приодітих у фраки. Та на мою думку це закид маловажний. В нашій країні стільки людей у фраках мають не то червоні, але брудні, цілком брудні руки, а прецінь їх стискають, потрясають, навіть цілують. На червінь рук знаменито ділає „гальодерма“, „Крем Східної Краси“ а навіть звичайна вазеліна, але на брудні руки нема ніякого середника, хиба їх обтяти.

Руки руками, а театр театром. „Львівський Український Театр“ не має якогось покровителя-мецената, який би його пошанував „букетом квітків“ і геніяльною промовою на тему двох народів від Кавказу по Сян, не має марки „заграничних“, не має на афішах: „pierwszy raz w Małopolsce Wschodniej“, — і тому українська публика не спішиться.

А повинна б!... „Львівський Український Театр“ має прекрасне освітлення:

Як тільки загаснуть лямпи — світить... пустками.

Галактіон Чіпка.

званих числах нема підраховано періодиків, які прецінь також належать до друкованого слова.

Великою рухливістю відзначалася Театральна Комісія при Головнім Виділі. І це не дивниця. Аматорське мистецтво розвинулося до поважніщих розмірів. Цифри в звідомленню подають кількість аматорських театральних гуртків на 756, а виведених ними вистав на 3.092. Як і під иншими оглядами, так і тут не розпоряджає Т-во докладними числами з тої простої причини, що відповідні гуртки, згл. читальні, складовою частю яких є гуртки, просто не уважають своїм обовязком, а може просто і не знають про обовязок, звідомляти про все до Головного Виділу.

Тимчасом справи аматорського мистецтва не вільно нам легковажити. Вже саме поважне число гуртків домагається певних організованих форм зовнішних і внутрішних. Ці останні особливо вимагають великої уваги. Гуртки стараються нераз виломлюватися з обвязуючих норм; роблять це нераз несвідомо, другий раз визвані, а часто й тому, що вони, як одиноке нераз джерело доходів читальні, просто відчувають свою вагу. Ця справа, яка — так сказати би — входить в обсяг організаційних питань, находить своє розяснення у відповідних статтях в „Аматорському Театрі“.

Аматорське мистецтво — як частина мистецтва взагалі — виконує також велике виховне завдання. Одначе належить памятати, що тут легко затратити цей внутрішний первісний ґрунт, і легко перемінитися в балаган, непристойний просто для цілей позашкільного виховання. І коли театральне мистецтво, хоч і аматорське, може стати дуже важним виховним чинником, тому й треба поважної опіки над ним. Тим більше, що аматорський театр відігравав свою ролю в нашому розвиткові. Ясно про це повчає нас видана цього року поважна праця Д. Антоновича: Триста років українського театру.

Рівночасно одначе бачимо трудноші скоплення аматорського діла і поведення його по одній лінії. Причина в проводі на місцях, який дуже часто не стоїть на висоті завдання. Дуже часто бачимо, як затрачується почуття мистецького, а на його місце вступає лубочне, карикатурне.

Не маючи відповідних контрольних органів, Театральна Комісія у відношенні до краю обмежується тільки до обіжників і до передавання напрямних шляхом преси. Натомісць у Львові веде діло серіозно; набираючи туг відповідної практики, зможе згодом напевно перекинути свій вплив на край.

В друкованому звідомленні докладно про це сказано. Кількість засідань Комісії і Підкомісії, організовані курси, взаїмні вдідини вистав на аматорських львівських сценах і їх оцінка, недільні виклади в поодиноких гуртках, організація бібліотеки-випозичальні — це все мусить мати свої наслідки у поставленні аматорського мистецтва на відповідній висоті.

Але й ця Комісія мусіла в друкованому звідомленні піднести заміт, що не всі пляни вдалося їй здійснити. Особливо дотичить це плянованого видання пєс уже випроданих. Фактом є, що крім нераз дуже немистецького ведення вистави, долучується до обниження вартости праці й добір пєси. На книжковому ринку намножилося тепер безліч безвартісної бібули, яку породив саме зріст аматорських гуртків. Тимчасом поважні пєси вичерпані і наш аматор бере першу-ліпшу річ з краю, часто тільки тому, що вона підлещує деяким низшим уподобанням або інстинктам.

У внесках Комісії на Загальний Збір усі недомагання названі. Там поставлені теж відповідні домагання до філій і до аматорських гуртків. Рішучо поставлене домагання докладної евіденції і реєстрації гуртків і їхньої праці. Як організаційні форми доручено їм форми, які виробила Комісія при Головнім Виділі. Як у инших відділах, так і тут нема статистичних дат, які виясьнювали би нам, котрі пєси грано і що впливало на такий а не инший добір пєс.

Та і в цій так дуже важній ділянці приходиться зазнавати чимало трудношів і перешкод з боку влади, переважно від старостів і низших поліційних органів. Як відомо, Т-во розіслало минулого року списки дозволених штук, щоби філії зложили їх у своїх старостствах задля оминення заказів на вистави, що — мовляв — старосту невідомо, чи дана штука дозволена цензурою. Здавалося, що буде все в спокою. Тимчасом з боку усяких старостств робиться ще й дальше перешкоди. Назвемо найважніші. В Добромильськім окрузі староство домагається вношення подань на 14 днів наперед. Инші староства ставлять тільки 8-дневний речинець, хоч в дійсности закон каже про повідомлення три дні наперед. В законі сказано, що як дозвіл не прийде, значить вистава (згл. концерт, то що) незаборонені, а в багатьох округах поліція домагається від читалень письменного дозволу. Нема його, виставу розганяють. Тимчасом дозвіл приходить в два або й три дні після речинця. У всіх випадках вносить Т-во (згл. філії або читальні) зажалення, все те одначе не відмінить факту виконуваної заборони. Така поведінка зневохочує аматорів, гуртки розпадаються і занимає одна ділянка праці. В деяких округах все ще накладають староства оплати на дозволи. І проти цього вношено рекурси. Виграно в одному місці, знайдеться нова якась трудність в другому. На анкеті читалень в Снятині підносила виділові, що там йдуть трудноші з боку поліційних органів. Вони, видаючи опінію до староства висказуються проти вистав і староство не дає дозволу на вистави. Не бракує перешкод з боку самих ворожих чинників у громаді. Є це або власні здеморалізовані одиниці, або чужі елєменти, котрі доносами, наклепами воюють і впливають на загострення приписів або на нову заборону. Такій роботі завдячувала читальня в Цішках (філія Олесько) постійну заборону своїх вистав. Як мотив подало староство — на основі фальшивих місцевих звідомлень — невідповідний будинок, котрий буцім-то грозить небезпекою ріжного рода для села і для видців. Треба було доставляти фотографічні знимки й виміри гарного, нового, просторого, критого бляхою будинку, треба було інтервенцій в старостві і воєвідстві, щоби таки вкінці добитися дозволу на вистави. Одначе там, де є опіка й провід, де на всяку противну роботу звертається увагу й її паралізується, там можна осягнути успіхи. У багатьох одначе випадках членам опадають руки після найменших невдач. Нема нікому їх піддержати на дусі. Коли філія в дуже слабому звязку з читальнею, а в читальні не найдеться ніхто, хто звідомив би про все, описав докладно й правдиво факт, подав подрібні докази, назвав свідків, назвав шкідників, тоді вся робота устає і діяльність знівечується. Цю прикру увагу треба зробити у відношенню до всіх справ, де ходить про інформації в ріжних напрямах. Щоби не повторювати себе, зазначуємо цею короткою увагою.

(Продовження буде.)

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Не можуть погодитися.

„Визволене" — проти злуки зі „Звйонзком Хлопским".

Клюб „Визволеня", що радить від року над злукою всіх селянських партій, в першій мірі над злиттям зі „Звйонзком Хлопским", рішив цими днями не лучитися тимчасом зі „Звйонзком" в один клюб, а зачекати, що скаже в цій справі конгрес партії. Коли буде скликаний цей конгрес, ще не відомо.

В самому „Визволеню" є сильна течія за повним злиттям зі „Звйонзком Хлопским" і то без ніяких застережень (15 послів), ще більше визволенців є за злукою зі „Звйонзком" з деякими застереженнями (21 послів). Одначе тимчасом перемогла більшість (25 послів) і справа злуки відсунена знов на неозначений час.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за 16 рядків статті „І все на тому самому місці..."

— **З перемиської хроніки.** Заходами 4-го Курсу Жіночої Української Семинарії в Перемишлі, 5. грудня ц. р. відбулося в салі Дівочого Інституту публична вистава оперет Ів. Котляревського „Наталка Полтавка". Виставу провадив і режісерував артист Київського Українського Театру Гриць Березовський, акомпаньовала п. директорка Музичного Інституту у Перемишлі О. Ціпановська, скрипка п. Ю. Крахт. Поставили пєсу стилево. З деяких місцях, дивлячись на артисток-аматорок, особливо тих, що грали мужеські ролі, глядачі цілком забували, що не грають панночки із семинарії, а пригадувалась „Наталка-Полтавка" на сцені М. Садовського у Київі. Особливо вдався тип Виборного п. Ольшанській, яка при чудовій характеризації та низькому альтовім голосі, знаменито відограла свою ролю, давши цільність типу, з найменшими дрібницями в рухах та міміці. Чудовим партнером її була п. Підгарбій, що дала гарний тип Возного. Особливо удалася їй та стародавня урядова мова, яку так тяжко добре вимовляти. П. Перейма була чудова Наталка, її гарний голос звучав мило, а особливо вкінці II. дії „Чого вода каламутна". З зовнішнього боку, в правдивім строю з Полтавщини, а в III. дії в святочному одязі і у віночку вона була прегарна. Дуже гарний і природний тип Петра дала п. Дмитришівна, яка має дуже добрий альт і гарну поставу. П. Скірківна була типова і гарно та тепло провела ролю Терпелихи. Природно і живо відограла п. Ломінська ролю Миколи. Фінальна спева співу — „Начинаймо веселиться" викликала бурю оплесків. Так само і підчас инших пунктів програми повна по береги саля нагороджувала співаків гучними оплесками. Щира подяка належиться пп. виконавцям за вложений труд, а пп. Березовському, проф. Ціпановській і проф. Шпитковському — за артистичний, музичний і організаційний провід. — В.

— **Відгуки тюремщини.** Випадково попало в наші руки число „Schlesische Ztg." з дня 29. вересня, де находимо статейку про зміст інтерпеляції наших послів у справі побиття наших політичних вязнів: інж. Мельника та инших.

— **Непохитний собор.** Православні в Польщі, які мають нахил добачувати у природних явищах надприродних, глибших причин, можуть з нагоди праці над розбором православного собору у Варшаві вірити в „чудо". Польські архітекти та піротехніки, що вживають при розборі собору динаміту, не можуть дати собі ради з гранітними стінами собору. Відломки вибухових матеріялів летять далі на сусідні доми та бють шиби, а собор „не дається". Шиби вилетіли в Европейськім готелі та крамниці Радіотехнічного Товариства. Один з часописів пише, що нищення собору коштує вже більше, ніж сам собор.

— **Що значить „лакейство"?** „Слово Польске", яке дуже уважно перечитує наші політичні статті, а навіть передруковує їх у відповіднім власнім сосі, заголовок нашої статті з дня 16-го ц. м. „Лакейство" перекладає „Szachrajstwo". Такого шахрайства є чимало в таких перекладах і висновках на їх підставі.

— **З кримінальної хроніки.** Ізраель Вінтер, властитель крамниці з дорогими жіночими футрами згодився на ціну футра з одною панною з провінції, одержав задаток, мав футро скоротити, а коли панна вернулась, він зажадав підвищки, з огляду на спадок валюти; врешті згодився і згорнув футро, яке, як виявилось дома, було зовсім иншим, старим та дешевим. Суд буде розглядати справу та футро. — Ще гірше вийшов на трансакції в справі хати якийсь Абзагам Манед, який заплатив відступного за дві кімнатки з кухнею 420 долярів якомусь Ґрюберові, що взявши гроші, вибудував собі за це пекарню, а хату винайняв кому иншому. — Стрийський фабрикант цукорків Макс Самет понабирав у львівських фірмах солодкого краму на 20.000 зол., видав фальшовані векслі свого тата, письменну поруку на каменицю своєї тітки, сам проголосив банкротство. — Злодії вломились до складу одіжі „Дрессінг" у центрі міста і винесли багату добичу. — 32-літній приватний урядовець Масарик отруївся, не одержавши концесії на крамницю з тютюном.

— **Еволюція атлета.** Один з найбільших світових атлетів Гакеншмідт, який доробився величезного майна, зрікається своєї професії і вибирає ще важшу: письменника-фільософа. Пізнавши, яку ролю в житті грає фізична сила, він переходить з черги до звеличання сил чисто духових і приготовляє книжку з царини містики. Книжку хоче видати в Парижі. Це вже другий в останнім часі приклад атлета, що хапає в руки перо. Боксер Демпсі, який має намір видати друком приватні листи жінок захоплених ним, зробить імовірно кращий інтерес.

— **Посади служниць** у необмеженій скількости, хоче створити для европейських жінок нюйорський посол Блюм. Він поставив у парляменті внесок, щоби впускати до Злучених Держав усіх европейських жінок, які згодяться працювати як служниці. В Америці постійно брак служниць. Блюм пояснює це зростаючою деморалізацією американської родини.

— **„Руски Новини"**, тижневик „за Русинох у Кральовини С. Х. С.", що виходить заходом „Руско-Народного Просвітного Дружства" в Руському Керестурі (Бачка), перейшов у другий рік видання. Орган цей видає Дюра Павич, напрям його — національно-український. Мова „Р. Н." українська з сильною домішкою лемківських і хорватських слів. „Р. Н." обслуговують потреби 30.000 Українців Югославії, що в головній своїй масі переселилися сюди давно з західних окраїн (Уж, Земплин) нашого українського Закарпаття і мають тут навіть свого гр.-кат. епископа, відомого українського патріота о. д-ра Няраді. Бажаємо „Руским Новинам", що мають до сповнення таку важну місію, якнайбільшого поширення між українським народом у Югославії. Адреса „Р. Н.": „Руски Крстур, Бачка, С. Х. С." — З останніх чисел „Р. Н." довідуємося, що заходом тогож „Р. Н. Просв. Дружства" вийшов, як і попередніми роками, „Руски Календар на 1926 рок". Ціна його 20 динарів. Замовляти на подану висше адресу.

— **Прогулька до С. Р. С. Р.** Радянський посол у Варшаві, Войков, мав довшу розмову з головою комісії закордонних справ п. Дембским. У цій розмові він інформувався про закон ратифікації консульського договору з С. Р. С. Р., яка цього тижня має піти на чергу нарад сойму. Крім цього торкнувся питання, чи не можна би поширити прогульки до С. Р. С. Р. проектований для деяких послів з „Визволеня" та комуністичного клюбу на представників инших партій.

— **Богачі мають щастя.** Представник шведського сірчаного промислу Нільсон підчас побуту у Варшаві згубив їдучи в автомобілі велику суму грошей у ріжних валютах. Не памятав ні шофера, ні автомобілю. Поліції вдалось відшукати шофера, який звернув власникові ненарушену теку з його капіталами.

— **Нові шахові змагання** почнуться у марті на Семерінгу. У них візьмуть участь деякі грачі з останнього московського „турніру" (між иншими Капабляннка), а крім цього Альохін, Відмар та Немпович.

— **Капаблянка побитий 15-літнім.** У подорожі з Москви через Льондон, Капаблянка затримався в Берліні, де грав одночасно 20 кільканадцять партій у шаховім клюбі і в Льондоні. У шаховім клюбі „Маккабеїв" грав одночасно з 46 особами. 34 партії виграв, 8 було позіграних, 4 програв. Між переможцями є один 15-літній хлопець.

— **Кіно.** Кіно „Лев" почало виставу нової фільми в 7 діях п. з. „Суворий комендант Мартенс (Під шибеницею)". У фільмі знимки з чудової природи Аляски, країни чарівних снігів, при співучасти відомих артистів Аліс Лейк, Гастона Гляк та Кенета Гарля. Крім цього в програмі комедія: „Прохаю вибачення!"

ОПОВІСТКИ.

Український хор Д. Котка.
у вівторок 22.XII. Закопане.
у середу 23.XII. Закопане.
у суботу 26.XII. Закопане. 2—?
у неділю 27.XII. Закопане.
у понеділок 28.XII. Бельск Бяла. 768

Відчит д-ра В. Щурата: Положення української церкви в XVII ст. **не відбудеться** тому, що поліція зажадала тексту відчиту до цензурування. — *Управа Тов. жінок з вищою освітою.*

Зїзд відпоручників філій і кружків Тов. Учительська Громада відбудеться згідно з § 14. статута **в суботу 26. грудня о год. 10** у Львові в льокали при вул. Мохнацького 12. з отсим порядком: 1) Звіт з діяльности Виділу за 1925 р. і звіт касовий; 2) звіти з діяльности філій і кружків; 3) справа фондів Тов-а і начерк діяльности в р. 1926; 4) доповняючий вибір; 5) реферат пр ф. Д. Коренця: „Проект реформи середнього шкільництва міністра Ст. Грабского". 6) Бажання і внески. — За Головний Виділ: *І. Громницький* голова, *Гр. Микетей* секретар.
983 1—1

Ширші сходини членів Союза Українок, присвячені справам участи жіноцтва у просвітній праці, відбудуться в середу дня 23. ц. м. о год. 6. вечером в льокалі Українська Бесіда, Рутовського 22. На порядку реферат дир. М. Галущинського на тему: „Новими шляхами". 985 1-2

Дрібні оголошення.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.